

NEDERLANDSCH-INDISCH

PLAKAATBOEK,

1602—1811,

DOOR

Mr. J. A. VAN DER CHIJS.

VIJFDE DEEL.

1743—1750.

Uitgegeven door het Bataviaasch Genootschap van Kunsten
en Wetenschappen met medewerking van de
Nederlandsch-Indische Regering.

PUBLIC
LIBRARY

BATAVIA
LANDSDRUKKERIJ.

's HAGE
M. NIJHOFF.

1888.

houden wesen, ter eerster vergaderinge van deselve raad, aan handen van den koopman te doen desen naaivolgende eed ende deselve met haar-lieden naamen of merk onderteekenen:

Wy ondergeschreven beloven ende sweeren, dat wy den inhoud van de boven-geschreven instructien naar ons vermoge getrouwelyk in alle civile en crimineele saaken, dewelke voorvallen mogten, een yder naar onse beste kennisse ende wetenschap, sonder eenig faueur, gunste ofte dissimulatie, goed regt en justitie administreren, onder malkanderen en met allen anderen, in den dienst van de Compagnie wesende goede eenigheyt, vriendschap ende correspondentie houden; en voorts op de regeringe van het volk, soo van onse respectieve schepen, als ook op de schepen, vivres ende ingeladen goederen, mitsgaders op de regeringe ende directie van geheele vloote, waar mede wy in compagnie sullen komen te varen, ende soo lange de schepen by den anderen sullen wesen, behoorlyke toezigt nemen ende alle soodanige ordre sullen helpen stellen, als eenigsins mogelyk sal wesen; ende voorts ons in alles te quyten, als goede raden ten besten van de vereenigde Oost-Indische Compagnie gehouden zijn ende behooren te doen.

Soo waarlyk moet ons God Almagtig helpen.

12. Desen raad sal niet gehouden, nog eenige saaken in deselve verhandelt mogen werden, 't en zy de name Gods alvoren aangeropen ende de gewoonelyke gebeden gedaan sullen zyn, ten welke eynde de gedrukte formulieren op alle schepen worden mede gegeven.

13. Alle krygs-saaken, of de soldaten aangaande, sullen by den krygs-raad, te weten, by den koopman, schipper, sergeant, corporaal ende lans-passaat gedediceert en verhandelt werden.

1747.

6 Januarij. *Afschaffing van de pacht op „het sjappen der kleeden” in midden-Java.*

Deze pacht, welke in een rond jaar slechts 4,260 Spaansche

maal vry sullen wesen van confiscatie, dog ook met eenen by haar retourbriefje, schriftelyk, inde tale, by haar verstaanbaar, sal moeten werden aangeduid, dat zy, van daar verder op Java willende varen, 's Comp^e. pascen op Malacca sullen moeten nemen, ten eynde men dus nog eenig oog en opsigt op dese uytgebreyde vaart houden kan;

- 7°. laatstelyk is naar den voorstel der Samarangse ministers verstaan, by nadere interpretatie en explicatie van hetgene haar ten dien opsigte aangeschreven is by missive van den 31^{en} Maart passato, belangende de noodzakelyke veranderinge in het point der vertollinge op een van alle plaatsen, waarmede, volgens de instellinge der pagtconditien van de sabandharyen van den 8^{en} July 1746, vry syn op alle andere verder aangegieryt werdende plaatsen, dog waaronder grote fourberien tot fraudatie der thollen werden gepleegd, alsnu te ordonneeren, dat alle vaartuygen sullen moeten vertollen geheel en al op de plaatsen, daar sy eerst last breken, mits dat zy van hetgene al niet omsetten kunnen en genoodsaakt zyn weder terug te nemen en elders te brengen, niet alleen geen uitgaande thol sullen betalen, maar selfs ook de helfte van den reeds betaalden inkomende thol aan haar gerestitueert sal werden, mits welken sy vervolgens gehouden syn den inkomenden tol wederom geheel te betalen op de plaatse, daar sy andermaal aangieren, en so vervolgens by non-verkopinge aldaar, tot dat zy haare lading quyt zyn, van alle hetwelke d'ontfangers of sabandhaars behooryke briefjes sullen geven aan degene, die vertolt hebben.

1 September. *Uitlooving eener premie van 10 rijksdaalders voor het dooden van een rhinoceros of tijger.*

De Commissaris tot en over de zaken van den inlander had voor dat doel reeds voorgeschoten 860 rijkdaalders, omdat sedert medio October 1746 tot ult. Augustus 1747 gedood waren 60 rhinocerossen en 26 tijgers.

1 September. *Vernieuwing van de bepaling, uitgevaardigd den 23sten Mei 1735, krachtens welke men niet meer aan payment behoefde te ontvangen dan 10 rijksdaalders per mille.*

Zie deel IV, bladz. 370.

Er was te veel payment in omloop, waarom de Regering door Schepenen voor 10,000 rijksdaalders aan afgesloten payment liet inwisselen.

5 September. *Vernieuwde last op de Notarissen tot nakoming van het bepaalde op 16 Februarij 1680 en 3 Mei 1686 nopens het uitsluiten bij testament van de Weeskamer of den Curator ad lites.*

8 September. *Bepaling, dat de kommandanten van uit Europa komende Compagnie's vaartuigen in Straat Sunda aan de gezagvoerders van de aldaar kruissende pentjalang's moesten afgeven, nevens de »ordinaire papieren,» ook eene lijst van onder weg overleden personen, die goederen hadden nagelaten.*

Die lijst was bestemd voor den Curator ad lites, die bespeurd had, dat »diverse uytkomende scheeps-officieren het aan haar »by reglement gepermitteerde recognitie-goed van kassen of »vaten, ter oversending op hun naam, overlieten aan andere »particuliere in Nederland; en dat de correspondenten van »diergelyke uytsenders alhier het goed der overledene ten »eersten quamen aan te slaan, uyt kragte der daarvan gepas- »seerde obligatien, sonder zyne bemoeynisse of kennisse, alsoo »hem eerst eenige dagen daarna wierden ter hand gestelt de »verdere goederen uyt alsulke nalatenschappen.»

15 September. *Voorschriften nopens de montering van mindere militairen.*

of onder handtastinge gelargeert en somtyds ook wel verbannen, omdat den gevangen door het uytstaan der pyne geoordeelt werd sig in 't geheel of ten deele van de bewyzen ten zynen lasten gepurgeert te hebben.

Alles, ten eynde in het toekomende saken van so verren uytzigt, als waarinne 't op 't leven of den dood des evennaesten aankomt, met veel meer omsigtigheid en accuratesse te behandelen.

14 Januarij. *Intrekking der premie, vastgesteld den 1sten September 1747 op het dooden van rhinocerossen.*

Volgens de Regering liep dese recognitie al wat hoog op „stok” en waren de renosters wel mede verslindende dieren, „doch, als zelfs voor de menschen schuw zynde, in verre na „so gevaarlyk niet als de tygers.”

Sedert 1 September 1747 waren premiën uitbetaald voor het dooden van 526 rhinocerossen en 80 tijgers tot een bedrag van 606 rijksdaalders.

28 Januarij. *Vergunning voor Chinesche nieuwelingen in de stad Batavia te wonen.*

Zie bij 12 October 1741.

In dat wonen zag de Regering geene zwaarigheid meer, ja, was zelfs van oordeel, dat „zulx ter contrarie tot gerief van die menschen, so wel als van de ingesetenen deser stad en derselver florisantie en opbeuringe sal komen te strekken.”

30 Januarij. *Toekening van het privilegie tot het verhuuren van rouwmantels in het oostelyke gedeelte van Batavia aan twee Europesche weduwen.*

Eene dezer weduwen zoude „het selve [privilegie] exerceeren” en aan de andere maandelijks 25 rijksdaalders „tot hare sustens” uitkeeren.

Zie ook deel III, bladz. 350 en deel IV, bladz. 6.